

KERSTMIS 2015

In het boekje 'Op weg naar Kerstmis', dat vorig jaar via Berne Boekhandel uitgegeven werd stond een tekst waarin Maria centraal staat.

HET LICHT VALT STRALEND
DOOR HET RAAM.
AL KIJKEND RAAKT HET MIJ.
DE INNIGE AANDACHT VAN
ENGELN EN MENSEN,
DE VOORZICHTIGE
BESCHERMENDE HANDEN,
DE STILTE WAARMEE MARIA
HAAR KIND OMGEeft.
ALLE AANDACHT EN
BEWOGENHEID IS GERICHT
NAAR HET MIDDELPUNT:
MARIA EN HAAR PASGEBOREN
KIND.

MARIA DIE LATER ZAL ZEGGEN:
'DOE MAAR WAT HIJ U ZEGGEN
ZAL'.

Het Provinciaal Bestuur Nederland wenst de fraters en al de lezers van INKO een goed herbeleven van het al oude Kerstgebeuren en hoopt dat de woorden van Maria: 'Doe maar wat Hij u zeggen zal' ons daarbij een voorbeeld moge zijn. Zalig Kerstfeest en alle goeds voor het nieuwe jaar.

*Frater Wilfried van der Poll
Provinciaal Overste*

De foto is genomen tijdens de vakantie van 2007
in een kerk in Sagy (Saône et Loire)

In de vorige afleveringen van INKO hebben we al meerdere "verhalen" over de Tweede Wereldoorlog uit ons archief gepubliceerd.

Over de kweekschool in Hilversum en de fraters die daar woonden en werkten, was dit nog niet het geval. In het archief kwamen we het "Gedenkboek" tegen van de RK. Kweekschool voor onderwijzers in het Aartsbisdom" en wel het gedenkboek over 50 jaar bestaan ervan. En we zien daarin: een bijdrage van Frater Willibrordo over de Tweede Wereldoorlog. Al lezende boeide het verhaal ons meer en meer, gedachtig dat het inderdaad zoals Willibrordo zelf schrijft, zo'n kweekschoolwereldje een eigen wereldje is/was..... Hopelijk boeit het verhaal u allen ook.

Leo Ruitenberg

ST.-LUDGERUSKWEESCHOOL IN DE TWEDE WERELDOORLOG

DE TWEDE WERELDOORLOG

Men heeft wel eens gezegd: de kweekschool is een eigen wereldje, waarin ook een oorlog niet binnendringt en waarop wereldomwentelingen geen vat hebben, maar deze opvatting is niet houdbaar voor de tweede wereldoorlog.

In deze vijf jaar hebben wereldmachten met elkaar gevochten op leven en dood, levensbeschouwingen botsten fel tegen elkaar, spatten uiteen of kwamen gelouterd uit de strijd te voorschijn, vele waarden die tot nu toe stabiel leken "devalueerden", karakters van volken en individuen werden tot op de diepste kern ontleed en beproefd, ons eigen volk dreigde onder de druk van de bezetting zijn elasticiteit te verliezen en "ge vulcaniseerd" te worden en

zou dit alles ongemerkt een instituut voorbijgegaan zijn, waar jongemannen bijeen woonden van een leeftijd, waarop men het leven, zoals het zich toch ook in het wereldgebeuren openbaart, met bijna gulzige gretigheid als het ware indrinkt?

Ik wil proberen U een beeld te geven van de wijze waarop de kweekschool de oorlog aan den lijve én aan de geest onderging. Deze geschiedenis valt uiteen in vier perioden, die ieder op eigen wijze de kweekschool hebben beïnvloed.

De eerste periode, van 10 Mei 1940 tot 9 November 1941, was die van de eerste kennismaking met den vreemden overheerser. Dit speelt zich nog geheel af in Hilversum.

De tweede periode, van 9 November 1941 tot Januari 1943, was er een van betrekkelijke rust. In deze rust kon in de volmaakt nieuwe omstandigheden Pension Hageman te Baarn een nieuwe geest groeien.

In de derde periode, van Januari 1943 tot de invasie op 6 Juni 1944, begint de bezetter zich meer te roeren naarmate de spanning groeit en de wereldverhoudingen zich gaan omkeren.

De vierde periode, van 6 Juni 1944 tot de Bevrijding, was de tijd van den kwekeling-onderduiker en van de kweekschool zonder leerlingen.

KENNISMAKING

Mei 1940 – November 1941

Het heeft na de 10^e Mei 1940 nog betrekkelijk lang geduurd, voor wij onze overweldigers te gast kregen. De Meidagen hadden op de kweek natuurlijk dezelfde zenuwachtige beroering gewekt, die heel Nederland toen heeft ondergaan. Ook hier heeft men in de vroege ochtend van de 10^e Mei naar de vliegtuigen staan kijken, ook hier heeft men kostelijke voorraden inderhaast opgemaakt, begraven of vernietigd, ook hier heeft men in de opwindende momenten dingen gedaan, die later niet konden nalaten de lachlust op te wekken. Zo sloeg een heldhaftige kwekeling, die op wacht stond, een vreemde die het kweekschool-domein wou binnendringen en het wachtwoord niet kon of wilde zeggen, met een knots uit de gymnastiekzaal lijnrecht knock-out geslagen. Op de noodkreet toesnellende fraters herkenden in het zwijmelende slachtoffer tot hun grote ontsteltenis het hoofd van de luchtbeschermingsdienst!

17 Juli trokken 170 Ras-, Blut- und Boden-klanten Sint Ludgerus binnen. “Nur für drei Wochen – dann fahren wir ja nach England!” De vakantie behoefde dus alleen nog maar wat “aufgeschoben” te worden. Maar eind Augustus waren er alleen nog maar Höllandse Engeland-vaarders. Kwekelingen en soldaten moesten dus “broederlijk” samen gaan wonen. Dat was het begin van de ellende.

Het begon met nieuwsgierig toekijken bij de Duitse dressuur waarbij de lachspieren gevaarlijk begonnen te trekken. De lachjes werden genieperiger, ’s avonds zagen minnekozende Edelgermanen zich met hun Mädels vanuit de celraampjes door zaklantaarns plotseling beschenen, in Februari 1941 werden er bij tijd en wijle door onvoorzichtige kwekelingen fietsbanden doorgeprikt.

De Duitse haat groeide. 4 Maart kwam de explosie. Een nachtelijk bacchanaal had de gemoederen wit-gloeiend verhit. ’s Morgens weer een Fahrrad kaput. Niets-vermoedende kwekelingen en surveillanten werden door een dronken Feldwebel gemolesteerd. Het grote aquarium in de “kleine” recreatiezaal aan gruzelementen

geslagen. Frater Directeur Marcellus begaf zich met heldenmoed in het hol van de leeuw en wist zowaar een wapenstilstand te forceren.

Maar de jeugd had nog niet geleerd. 's Avonds compromitterende briefjes in de "beschlagname" gangen. Midden in de nacht Frater Directeur ter verantwoording geroepen. 's Morgens in alle vroegte alle kwekelingen naar huis! Dat laatste zou zich in de loop van de oorlog nog meermalen herhalen. Na 10 dagen was er een gedeelte van het huis door stevige schotten van de Duitse afdeling gescheiden, zodat de kwekelingen geen Mof meer konden zien.

Op het overschrijden van de demarcatielijn stond niets meer of minder dan wegzending! Het hielp! Er was rust tot 7 October. De fatale datum! 2 uur in de middag. De tweede bel stuurt de studenten braaf naar de leskamers. Een zwerm Duitse officieren overrompelt den portier en zware laarzen klossen door het hele gebouw. Waarom het nog niet ontruimd was? Het was toch beschlagname! Frater Directeur herinnert zich met schrik een gele enveloppe van de Ortskommandantur, waarin hij niets meer dan een maandelijks huurquintantie vermoed had!

Sabotage! Met enige moeite lukt het de machtige heren van het misverstand te overtuigen. Wij krijgen twee dagen respijt. En in die twee dagen wordt alles wat er sinds 1909 in dit grote gebouw is ingevoerd, en gedeeltelijk op non-activiteit in de vele kelders is opgeborgen, met de hulp van half Hilversum naar buiten gesleept. Door het hele dorp ziet men de handkarren en trailors, volgeladen met banken, tafels, stoelen, beelden, schilderijen, ledikanten, matrassen, wasbakken, nachtspiegels, kolen, bussen groente (o die bussen – weet U 't nog, fraters die ze in Baarn weer in moesten laden?), pannen, machines, natuurkundige instrumenten en boeken, bóeken, bóeken!

De optimisten, die in het begin deze producten van wetenschap en kunst plank voor plank bij elkaar wilden houden! De kweek-schoolinventaris wordt over een kleine dertig bekende en helaas ook over ettelijke onbekende adressen (door minder onbaatzuchtige

helpers) verdeeld! Donderdag 9 October om 2 uur verlaten de laatste fraters het huis.

"Vaarwel mijn Amstelland – verwacht een andren heer!"

De fraters die de Hilversumse scholen bedienen, vinden een onderdak in een villa op de Nassaulaan. Ze zullen nog enkele malen verhuizen, voordat het Maart 1945 is. De kweekschooleraren worden als ballingen in het Moederhuis te Utrecht en in de Kweekschool van Zeist liefderijk opgenomen en gaan zich onledig houden met het samenstellen en het corrigeren van schriftelijke taken die wekelijks aan de kwekelingen toegestuurd worden. En Rector en Directeur fietsen door koude najaarsstormen het Gooi en de halve provincie Utrecht af, op zoek naar een gebouw, geschikt voor kweekschool!

In talloze villa's en kastelen dringen zij binnen, mét of zónder verlof van de rechthebbende, Fr. Directeur raakt met de duimstok vertrouwd als met zijn getijdenboek, er wordt gemeten, gerekend, onderhandeld, getelefoneerd, afgeketst en in petto gehouden.

Frater Directeur, voorwaar, 't was geen sinecure,

Om voor honderd mensen zo plots een huis te huren!

Maar de zaak kwam voor elkaar: In een maand was alles klaar!

(Hageman-lied).

De toekomst van de kweekschool lag in Baarn, Boschstraat 10, waar de twee dames Hageman, later bekend en vereerd onder de namen: Tante Bertha en Tante Cor, haar pension tegen een overeengekomen huurprijs voor ons beschikbaar stelden!

BETREKKELIJKE RUST

9 November 1941 tot Januari 1943

"Deo Gratias! Onze Ludgeruskweekschool herrijst in Baarn, in Pension Hageman, Boschstraat 10. Na veel zoeken en veel tegenvallers kunnen we weer beginnen met de verhuizing en de installatie. Het huis is groot en geriefelijk. En ik geloof dat we een zeer gezellige tijd tegemoet gaan, waarin we rustig en vruchtbaar kunnen werken aan ons aller idealen. U krijgt nog nader bericht, wanneer we onze kwekelingen verwachten".

Dit was de aanhef van de circulaire, die Rector Braakhuis op 28 October 1941 aan de kwekelingen thuis richtte. Reeds vijf dagen later luidde het bericht: “De voorbereidende maatregelen zijn reeds zo ver gevorderd, dat we onze kwekelingen Zondag a.s., 9 november, kunnen ontvangen”.

En ze kwamen! Voor het eerst misschien graag, na de gedwongen vakantie met moeilijke, schriftelijke taken, uiterst nieuwsgierig naar het nieuwe home! Pension Hageman! Bij het doorlezen van de kronieken, brieven en liederen uit die tijd, ben ik opnieuw vertrouwd geraakt met al die plekjes in dat wonderbare huis, dat van buiten nooit zou laten vermoeden, dat hier vier kweekschoolklassen, plus nog een fratersgemeenschap, plus nog een Rector, zouden kunnen wonen, bidden en werken. En toch kon dat. En de vloer van de intieme kapel, waar we eerder óp dan naast elkaar zaten en waar knielen taboe was, is nooit doorgezakt. En de trap met de smyrna-loper, waar je niet náást mocht lopen vanwege de verf (welke optimist durfde die bepaling te maken, wetende dat ettelijke tientallen keren per dag een kleine honderd jonge mensen hier langs op en neer moesten?), hij is nooit bezweken. En de zolder, die achtereenvolgens dienst deed als slaapzaal

(haha Piet Weusten, Hans Wieland en Theo van Mierlo!), als slöjd- en tekenlokaal, hij is nooit in brand gevlogen, ondanks de brandladder die bij de balcondeur van Frater Prefect expresselijk is aangebracht geworden. Ik denk aan leskamers, waarin het in dooiperiodes finaal regende, aan recreatiezalen die je vond achter deuren, waarvan je allerminst vermoedde dat ze tot een zodanig instituut toegang zouden verlenen, aan bordessen die dienst deden als sacristie en als biljartzaal (owee als de ballen de trap af daverden), aan de vier toiletten die constant bezet waren (in Hilversum hadden we er acht en negentig), aan de “konijnenhokken”, aan de tuin met de-nimmer-rijpende-bessen, en niet dan met grote eerbied aan de beuk, een boom zoals er geen tweede in ons land te vinden is en die ons en sommige bevoorrechte buitenstaanders een zo welkome bijvoeding verschafte. Kom oud-Baarnaar, zing nog eens mee:

*Zo is 't in Hageman – in ons pension,
Als haring opgepakt – in enen ton.
Wij puilen af en toe de ramen uit,
Maar als 't aan ons ligt gaan w'er nooit meer uit.*

En dan onze diverse slaapllokalen, waar 's avonds de hele kweek naar uitzwermd, zodat de inwoners van Baarn daar hun klok op konden gelijk zetten. Schoolzolder (-20 gr.), Villa Parkstraat (prinselijk! Jammer dat 't maar drie weken duurde!), Lenteleven (arme directrice van de kleuterschool!), paardenstal (met koeien, Blikkie en onzindelijke kinderen), garage (met ultra-violet licht en gratis grammofon-muziek!), Nut, Promenade, Christelijk Gebouw.

*We zoeken weer een slaaplokaal! 'n plekje voor ons bed.
Wie weet er nog een hok of zaal, proper, fris en net!
We staan weer deftig op de straat met ons ledikant.
Wie heeft er nog een zaal te huur, wie helpt ons uit de brand!*

In deze bekrompen omstandigheden groeide de nieuwe geest! Het was klein maar huiselijk, vol, maar gezellig, wij waren volkomen op elkaar aangewezen, wij moesten elkaar voortdurend helpen, fraters en kwekelingen groeiden naar elkaar toe, Rector en Directeur sloofden zich uit om de opleiding door te laten gaan en om de

jongens uit de handen van de Duitsers te houden en de jongens wisten dat te waarderen. Het werd één grote familie, één door de grote moeilijkheden die gemeenschappelijk doorworsteld moest worden, één door het intieme samenleven, waarin geen plaats kon zijn voor afstand en wantrouwen.

Automatisch groeide een vrijer systeem, eenvoudig opgelegd door de omstandigheden (wie had anders al deze muren omver dúrven halen en wat zijn wij in dit opzicht de oorlog dankbaar!) Het hele dorp was onze tuin, hoe minder “Lebensraum” wij toegemeten kregen, hoe ruimer onze horizon moest worden en daardoor ook: hoe ruimer onze harten.

Met grote dankbaarheid en waardering vermeld ik hier de intrede van “Ons Lekenspel” in onze kweekschoolgemeenschap. Op 16 Januari 1942 traden voor het eerst de “Ghesellen van de Spelewei” voor ons op.

Ter gelegenheid van het Zilveren Onderwijsjubileum van onzen Taalleraar P. G. Oomes, regisseerde de Heer Anton Sweers voor het eerst een toneelstuk bij ons: “De dode te paard” van Henri Ghéon. In september 1942 begonnen de lessen in toneel, declamatie, volkszang en volksdans op de Zondagen om de twee weken.

Door deze actie is er iets ongeheids losgeslagen in de internaatssfeer. Er kwam nieuw leven in de recreaties; de zogenaamde Eigen-Werkavonden en de meer officiële toneeluitvoeringen bevorderden in zeer hoge mate de familiegeest, de smaak vóór en in het goede en schone ging met grote sprongen de hoogte in en na, maar ook dóór een aanvankelijke strijd tegen de radicale en daardoor misschien wat eenzijdige opvattingen van het Lekenspel, leerden wij de goede kunst onderscheiden van het humbug en vals speculeren op de bedorven smaak van het grote publiek.

SPANNING

Januari 1943 tot Juni 1944

In zijn Nieuwjaarscirculaire van 31 December 1942 schreef Rector Braakhuis het volgende:

“Ik denk vandaag niet in het minst met dankbaarheid aan de begrijpende houding van het meerendeel onzer kwekelingen, die in een sterk besef van eigen verantwoordelijkheid door hun ijver en stipte plichtsbetrachting het werken voor hen maakt tot een genot voor ons. Jongens, dank daarvoor! En van harte! Houdt vol! Juist door de gedachte aan de vele goede en mooie dingen van het oude jaar krijgen we weer moed voor de toekomst. Laten wij blijven vertrouwen op God, blijven bidden, blijven werken voor Gods eer. Dan is er in ons leven geen plaats voor ongerustheid of angst”.

Wat hebben we deze opwekking in de komende periode goed kunnen gebruiken. De oorlogskansen keerden, maar daarmee werd de bezetter brutaler en onredelijker. In Februari komen de eerste berichten over tewerkstelling van 18-jarigen in Duitsland. Er worden inderdaad jongelui opgepakt. 16 Februari doet het gerucht de ronde dat er 80 kwekelingen meegenomen zijn. De hele week komen er telefoontjes van ongeruste ouders of de kwekelingen er nog wel zijn. We kunnen ze geruststellen, maar de jongens wordt aangeraden voortdurend voldoende reisgeld op zak te hebben.

De geest is onrustig, men kan zich moeilijk op de studie concentreren. Maar het gaat voorbij!

25 Maart: Oproep aan alle inwoners van Baarn, die 18 jaar zijn of ouder, om kabelwacht te houden aan de spoorlijn Baarn – Hilversum. Drie en vijftig kwekelingen komen in aanmerking. Er is niets aan te doen. Weer is de rust verdwenen. Een groep moet 's avonds van zes tot tien, een tweede van tien tot twee, een derde groep van twee tot zes uur kabelen. Die op de verste posten staan moeten bovendien anderhalf uur heen en anderhalf uur teruglopen. De hele nacht door is het komen en gaan in de garage, waar allen in één ruimte bijeen slapen. 's Morgens moeten velen blijven uitslapen. De hele dagorde in de war – weg studiegeest. En dat drie keer in de week, drie weken lang. Dan begint men in te zien dat het zo toch niet langer kan – de kwekelingen worden vlak voor de Paasvacantie vrijgesteld, drie krijgen extra beurten

onder de vakantie als straf voor samen praten onder de wacht; een van deze drie verkiest een dag cachot boven drie dagen vakantie minder.

In de Paasvakantie nieuw oekase: alle mannelijke 18-jarigen worden tewerkgesteld. De 18-jarigen komen na de vakantie natuurlijk niet opdagen. Nadat van bevoegde zijde vernomen is dat studerenden toch vrijstelling krijgen, zij het dan na melding aan het arbeidsbureau, kunnen de 18-jarigen 18 Mei weer terugkomen.

Eind Mei melden zich de eersten in Hilversum; ze krijgen inderdaad een stempel op de stamkaart. Later blijkt dit niet voldoende en ze moeten een officiële Ausweis gaan halen. De 4de-klassers zitten nu juist in hun examentijd. En maar doorstuderen!

29 Mei moeten de radio's ingeleverd worden. De kweek levert een paar "prachttoestellen", waarvan er een inderhaast werd samengesteld uit onderdelen van de physica zaal! De goede toestellen verdwijnen op mysterieuze wijze – ingeleverd!

Voortaan komen er 's middags om één uur opvallend veel fraters bij Mijnheer Rector op bezoek. Iemand die onverwacht zou binnengevallen zijn, zou zich verwonderd hebben over al die geestelijken in prostratie! (eerbiedig neergeknield red.)

8 Augustus nieuwe sensatie. Niemand mag verblijven buiten de provincie waar hij woonachtig is. Een groep gehoorzame kwekelingen breekt braaf de zomervacantie af en komt naar Baarn. Later op de dag komt het bericht dat dispensatie wordt verleend. De kwekelingen zijn in Hilversum. Alle bioscopen worden opgebeld en verzocht in de zaal om te roepen, dat Frits Groothuis c.s. naar Baarn moeten komen. Tenslotte worden ze in de "Karseboom" ontdekt en 't stel gaat met de eerste trein retour. Vandaag kan het nog zonder verlof. Enkelen die te laat op deze laatste dag aankomen en dus niet meer terug kunnen, moeten deze kwekelingenhebbelijkheid noodgedwongen met enkele vacantedagen betalen. In de loop van het schooljaar 1943-1944 wordt de internationale toestand steeds spannender. Dag na dag verwacht men de invasie. Maar eerst heeft de bezetter nog een verrassinkje voor ons klaar.

3 Juni 1944 worden de hoogste klassen gevorderd om Deckungslöcher te graven. Met een beetje onderhandelen krijgt Frater Directeur de examenklas vrij.

De derde gaat spitten (dat betekent echter meest zitten!), maar begint er na een paar dagen hard over te denken om naar huis te eclipseren.

6 Juni 1944. De invasie is een feit. Overal wordt het rondgefluiserd, want officieel mag niemand het weten. Dan komt het historische moment, dat zekere frater om 11 uur 's morgens jubelt: Jongens, we zijn vrij! Meteen luidt hij de bel voor de leskamer. Vrijheid der kinderen Gods!

Dezelfde avond besluit het Huisbestuur, om aan verder gespit te ontkomen, om de voedselpositie wat te verbeteren en omdat er na de invasie ook in ons land van alles verwacht kan worden, de kwekelingen, uitgezonderd de examenklas, de volgende morgen naar huis te sturen. Voor de zoveelste keer! En de vierde blokt en blokt, terwijl de geesten steeds afdwalen naar de kust van Frankrijk, waar de victorie begint.

DE KWEEKSCHOOL ZONDER KWEEKELINGEN

Juni 1944 tot Juni 1945.

Nog een week heeft sindsdien de kweekschool gedraaid.

27 Augustus 1944 kwamen de kwekelingen weer opdagen. In Frankrijk ging het niet hard en het was goed, dat ze in ieder geval nog een overgangsexamen maakten. Dit gebeurde in de week van 27 Augustus tot 3 September. Zondag 3 September. Geheim bericht van de politie: alle 20-jarigen zullen worden opgepakt voor de Arbeitseinsatz.

Onmiddellijk verdwenen alle 20-jarigen naar huis. Een groep van hen kwam in Soesterberg midden in een bombardement terecht, gelukkig zonder ongelukken. Ja, dat bombardement. Heel Hageman werd door elkaar geschud, het was of de hele wereld uit elkaar zou spatten. De Engelsen en Amerikanen renden die dag door België naar Nederland, en de leraren vergaderden rustig door over vieren en vijven, over voorwaardelijk of niet-voorwaardelijk

overgaan. Maar 's avonds laat kwam weer het Huisbestuur bijeen en de volgende morgen voor dag en dauw zaten alle kwekelingen opnieuw in de trein naar huis. Een of twee dagen later brak de spoorwegstaking uit. Op de Dolle Dinsdag waren we blij met een dode mus en kwam het lange, lange wachten op de bevrijding van Noord-Nederland. De onderduikerstijd van alle kwekelingen. De tijd van de razzia's, waar Goddank de allermeeften aan ontkwamen, de tijd van het niets doen en het niet naar buiten kunnen, van voortdurend angstig wegkruipen, van het zich telkens maar weer vastklampen aan elk clandestien bericht over de successen van de Geallieerden die ineens geen haast meer maakten, van het eenzame, geestdodende en alle energie verlamme wachten en vruchteloos hopen. En in Baarn? In een circulaire van 7 November 1944 schreef Rector Braakhuis: "De Baarnse rust werd tot nu toe niet aanmerkelijk verstoord. Er zijn in Baarn ongeveer 2700 evacu es. In ons huis hebben we 16 Fraters uit Oosterbeek opgenomen en 3 Fraters en 11 kwekelingen van de St. Jozefkweekschool van Bunnik, die in beslag is genomen. De andere Bunnikse kwekelingen konden nog naar huis. Gas en electriciteit hebben we niet meer. De Centrale keuken kookt voor ons. Iets slanker zullen we wel worden, maar dat kan ook nog!"

En 15 December:

"De grote meerderheid der kwekelingen zit nog thuis, geniet nog een grote bewegingsvrijheid, maakt zich verdienstelijk voor evacu es en studeert soms nog iets. De meeste brieven vertellen over moeilijkheden. Maar alle kwekelingen zijn nog vol goede moed, houden hun idealen hoog, verlangen naar de kweekschool en weten dat ze eens weer zullen wonen in een vrij Nederland, dat hun eerlijke krachten helemaal zal nodig hebben en zal krijgen ook. Kortom, laten we God danken voor zoveel zichtbare bescherming. En vergeet toch vooral niet te bidden voor de enkelen die het zeer moeilijk hebben. Onze Kweekschool blijft toch 'n soort van kleine gemeenschap der Heiligen, waarin de lijdenden en strijdenden kunnen rekenen op de hulp van elkaar en van het naar jullie idee zegepralende gedeelte in Baarn. Iedere middag om

vier uur bidden wij hier gezamenlijk voor jullie de Litanie van Alle Heiligen. Wat zou het mooi zijn als jij je daarbij iedere dag in de geest zou kunnen en zou willen aansluiten!"

De bevrijding is gekomen!

11 Juni 1945 deden III en IV en 18 Juni I en II weer hun intocht op de kweek, eindelijk weer in Hilversum, dat de laatste drie klassen niet eens kenden. Is het te verwonderen dat het deze keer werkelijk en voor 100 % Joyeuse Entree was en dat de knapen blaakten van werklust? Ze waren beu van het lamme nietsdoen. In zulke ernstige tijden leert men waarden, wat in tijden van geestelijk verwend-zijn zo dikwijls versmaad wordt.

12 Juni bleek dat de vierde klas kon volstaan met de goede wil. Bij Koninklijk Besluit werd hun de akte cadeau gegeven. Het was een teleurstelling voor alle betrokkenen. Er was hard voor gewerkt en er werd gevreesd, dat de diploma's niet volwaardig zouden geacht worden.

Dit was de geschiedenis van onze kweekschool in de tweede wereldoorlog. Wij zijn dankbaar dat wij ons hebben kunnen handhaven. Wij waarden alles wat de oorlog ons geleerd en geschonken heeft. Wij erkennen dat ook wij niet geheel ontkomen zijn aan de vervlakkende en verruwende invloed van deze barbaarse tijden. Wij voelen de geestelijke nood van de na-oorlogse tijd in de gespletenheid van ons eigen wezen, maar wij beseffen ook, dat wij tot de eersten moeten behoren, di zich aan deze noodlottige invloed trachten te ontworstelen. Daarom bouwen wij aan onze eigen totale persoonlijkheid, wij bouwen gezamenlijk, leraren en leerlingen, aan een nieuwe ideale schoolgemeenschap en hierdoor aan een nieuwe ideale maatschappij. Wij willen V or-Trekkers zijn, dat is: de mensen en vooral de jeugd optrekken naar een gaaf, harmonisch, radicaal-christelijk leven en zelf hierin voorgaan. God geve ons daarvoor de kracht en de moed, die wij uit ons zelf niet kunnen opbrengen.

Frater Willibrordo.